עין משפט נר מצוה

מח א ב מיי' פ"ח מהל' מאכלות אסורות הל' יא יב סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד סי' סג סעיף א:

מט ג מיי' שם הלכה יא סמג שם טוש"ע י"ד סי' ק סעיף ג:

נ ד מיי' פי"ט מהלכות פסולי המוקדשין הל' ד

אי הוות פייסת מינאי מי לא ספיי לך משור של פטם דעבדי אתמול, א"ל אכלי משופרי שופרי, א"ל מנלך, א"ל דזבן פלוני עובד כוכבים וספא לי, א"ל תרי עבדי, והוא טרפה הוה, (ב) אמר רבי בשביל שוטה זה שעשה שלא כהוגן אנו נאסור כל המקולין, רבי לטעמיה דאמר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר (א) איבא דאמרי אמר רבי מפני שוטה זה דאיכון לצעוריה לחבריה אנו נאסור כל המקולין, טעמא דאיכון לצעוריה לחבריה, הא לאו הכי אסור והתניא רבי אומר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר שאני הכא דאיתחזק איסורא. אמר רב בשר שנתעלם מן העין אסור מיתיבי רבי אומר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר נמצא ביד עובד כוכבים שאני תא שמע תשע חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספקו אסור, ובנמצא הלך אחר הרוב הכא נמי בנמצא ביד עובד כוכבים תא שמע מצא בה בשר (אם חי) הלך אחר רוב טבחים, ואם מבושל הלך אחר רוב אוכלי בשר וכי תימא הכא נמי בנמצא ביד עובד כוכבים, מבושל הלך אחר רוב אוכלי בשר ונחזי אי דעובד כוכבים נקיט ליה אי דישראל נקיט ליה הכא במאי עסקינן בעומד ורואהו תא שמע נמצא בגבולין אברים=נבלות חתיכות=מותרות וכי תימא הכא נמי בעומד ורואהו, אברים=נבלות אמאי? מידי הוא טעמא אלא לרב הא איתמר עלה רב אמר מותרות=משום נבלה ולוי אמר מותרות באכילה, והא דרב לאו בפירוש אתמר (ג) אלא מכללא אתמר דרב הוה יתיב אמברא דאישתטית, חזיא להדוא גברא דהוה קא

מחוור

היום מותרים הואיל ולא הכריזו

אי הוות פייסת מינאי · אם היית שלם עמי, שואלים היו זה לזה: דעבדי אתמול · ששחטתי אתמול: שעשה שלא כהוגן · שמכר טרפה לעובד כוכבים למוכרה במקולין והטעה את חבירו ולקח מן העובד כוכבים: אנו נאסור · בתמיה מליקח בשר היום מן העובד כוכבים במקולין הואיל ורוב טבחי ישראל: מקולין · מיישל"ת: מקולין וטבחי ישראל · כלומר מקולין העומדין בעיר וטבחי ישראל מתעסקין בהם: בשר הנמצא ביד עובד כוכבים · שם שלוקחו מן הטבחים להשתכר בו דהוא ודאי לא שחטה: מותר · דבתר רוב טבחים אזלינן ולטרפה ליכא למיחש דאם איתא דאיכא טרפה לא הוה מזבין ליה כדי למוכרה במקולין: דאיכוון לצעוריה לחבריה · ושקר דבר: אנו נאסור · היום את המקולין שבעיר וליקח בשר מן העובד כוכבים, אף היום מותרים הואיל ולא הכריזו: ומקשינן טעמא דלצעוריה הא אמת דבריו, נאסרין והתניא כו' וכיון דבחזקת היתר הן משום חד עובד כוכבים מי מתסרי כולהו: דאיתחזק איסורא · דטרפה וזה לא נזהר בה שהרי מכרה לעובד כוכבים ויש לחוש שמכר הימנה לעובדי כוכבים הרבה: שנתעלם מן העין · שהיה שעה אחת שלא ראהו ואפילו היה מונח על שלחנו: אסור · שמא נתחלף בנבלה: נמצא ביד עובד כוכבים שאני · שהיתה בחזקת המשתמר והוא לא שחטה, וטרפה לא מכרו לו למוכרה כאן, אבל בשר המונח שמא עורבים חלפוהו: ספקו אסור · דנפקא לן מקראי בפרק בתרא דיומא (דף פד:) ובפ"ק דכתובות (דף טו.) כל קבוע כמחצה על מחצה דמי וזה מן הקבוע לקח אבל נמצא, דנייד, הלך אחר הרוב דהשתא לאו קבוע הוא: מצא בה בשר · משנה היא *בטהרות עיר שישראל ועובדי כוכבים דרין בה: הלך אחר רוב טבחים · אם רובן ישראל כשר: ואם מבושל · אע"פ שהטבחים רובן ישראל אחר רוב אוכלי בשר שבעיר אזלינן דמבושל לאו מטבחים נפל ואפילו רוב טבחים ישראל אסור דשמא עובד כוכבים בשלו: אי עובד כוכבים נקיט ליה · אסור דבסתמא הוא בשלו אלא ודאי בנמצא מוטל לארץ קאמר וקאמר ברוב טבחי ישראל מותר: בעומד ורואהו · משעה שנפל מיד האדם לשם ובעודו ביד הבעלים לא נאסר ואפי' היה עובד כוכבים דהא נמצא ביד עובד כוכבים מותר: נמצא בגבולין · משנה היא במסכת שקלים בשר הנמצא בעזרה אברים עולות שכן דרך לנתחה לנתחים נמצא בגבולין אברים=נבלות שכן דרך לחתכה לאברים ולהשליכה לאשפה: חתיכות מותרות · וברוב טבחי ישראל קאמר וכיון דנתחתכות לחתיכות ודאי לאכילה קיימי: מותרות משום נבלה · דלא מטמאי ולאי אכיל לה לא לקי דספק הוא ומיהו באכילה אסורה, ולאו אברים נינהו מחזקינן להו בודאי נבלה ולקי: והא דרב · דנתעלם מן העין: אמברא דאישתטית · על מקום מעבר של אותו נהר:

אנן נאסור את כל המקולין · מקולין הם אותם עובדי כוכבים שלוקחין בשר מן הטבח להשתכר בו וקאמר דאין לנו לאסור מליקח בשר היום מאחר מקולין ולחוש שכמו שמכרה לזה טרפה למוכרה במקולין אע"פ שלא הכריזו כן מכר לאחרים המוכרים במקולין או כמו שמכר זה הטבח טרפה כמו כן עשו שאר טבחים זה אין לחוש, ושרו שאר מקולין הואיל ורוב טבחי ישראל לבד מההוא עובד כוכבים דזבנה מיניה: רבי לטעמיה דאמר מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר · ולא חיישינן שמא יביא עובד כוכבים מנבלה שבביתו למכור במקולין או אם מכר אחד מן הטבחים טרפה לעובד כוכבים הבא לקנות ממנו לאכילה ולא כדי למכור במקולין אין לאסור בשביל כך מקולין דעובדי כוכבים דבתר רוב בשר אזלינן שקונים מטבחים ישראל כדי למכור במקולין שהיא כשירה: טעמא דאיכון לצעוריה הא לאו הכי אסור והתניא כו' · פירוש דשרינן בשר הנמצא ביד עובד כוכבים דאזלינן בתר רובא ולא חיישינן שמא הביא נבלה מביתו למכור במקולין הכא נמי ניזיל בתר רובא ולא ניחוש לשאר מקולין ומשני שאני התם דאיתחזק איסורא פירוש אוחזק שיש איסור במקולין: אמר רב בשר שנתעלם מן העין אסור · ואפילו בעיר שיש בה רוב טבחי ישראל דחיישינן שמא עורבין אייתו נבלה מרובא דעלמא וחלפוה (א) ותומרא בעלמא הוא משום עובדא דהוה כדלקמן: ספקו אסור · דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי והא דקי"ל* מדאורייתא חד בתרי בטיל היינו היכא שמעורב ואינו ניכר האיסור אבל הכא ידוע האיסור בדוכתיה וחנות המוכרת בשר נבלה וכדבר חשוב אפי' מעורב לא בטיל ואמר כל קבוע כו' כדאמר בפ' התערובות (זבחים עג.) גבי תערובת בעלי חיים דחשיבי ולא בטלי דפריך ונמשוך ונקריב חד מינייהו ונימא כל דפריש מרובא פריש ומשני נמשוך בהמיה הוה ליה קבוע וכל קבוע כו' ועיקר הטעם אינו משום קבוע אלא משום דבעלי חיים לא בטלי כמו דבר שדרכו לימנות: ובנמצא הלך אחר הרוב · וא"ת דבמקום שמכריזין והכריזו משום טרפה אחת אסרינן כל המקולין של עובדי כוכבים ולא אזלינן בתר דישראל דהוי רובא וכשר וכן במקום שאין מכריזין לא אזלינן בתר רוב כשרים ומיהו איכא למימר דהתם משום דמקולין הוו להו קבוע אבל קשה דבשר הנמצא ביד עובד כוכבים שלא במקולין אסור ביום שהכריזו ולא אמרינן הלך אחר הרוב אע"ג דשרינן הכא נמצא ביד עובד כוכבים דמסתברא דהא דאמר רבי לעיל מקולין וטבחי ישראל בשר הנמצא ביד עובד כוכבים מותר היינו במקום שמכריזין ולא הכריזו אבל הכריזו אסור אף על גב דקתני נמצא דמשמע שלא במקולין ועוד דאסרינן במקום שאין מכריזין לקנות מן העובד כוכבים במקולין אע"פ שרוב טבחי ישראל דחיישינן דלמא אחרמי לטבחי ישראל טרפה ולא אזלינן בתר רוב בהמות דכשרות אע"ג דלקמן שרי כבדי וכולייתא דשדו עורבי במעלי יומא דכפורי משום דהיתרא שכיח טפי ולא חיישינן דלמא של טרפות הן כדפירש בקונטרס התם לקמן משום דרוב בהמות אינן טרפות ונראה דתקנתא בעלמא הוא שעשו חכמים במקום שאין מכריזין שלא לקנות מן העובדי כוכבים לכתחלה אע"פ שרוב טבחי ישראל וכן במקום שמכריזין והכריזו שלא לקנות משום עובד כוכבים כי ההיא דאמר (נדה דף סא:) בגד שאבד בו כלאים לא ימכרנו לעובד כוכבים דלמא אתי לזבוני לישראל אע"ג דמן הדין לא הוה לן למיחש דאזלינן בתר רובא: הכא נמי כשנמצא ביד עובד כוכבים · וא"ת דאמר בפ"ק דפסחים (דף ט: ושם ד"ה הייט) תשעה צבורים של מצה ואחד של חמץ ואתא עכבר ושקל כו' היינו תשעה חנויות דספקו אסור פירש ואתא עכבר ושקל היינו סיפא והשתא כי שקל נמי עכבר מן הצבורים ליסתרי כי הכא דשרינן נמצא ביד עובד כוכבים דמה לי נמצא בפי עכבר ומה לי נמצא ביד עובד כוכבים דאזלינן בתר הרוב ויש לומר דהתם איירי שראהו שלקח מן הצבורים שנולד הספק במקום הקביעות ובפ' התערובת (זבחים דף עג:) דפריך ונכבשינהו (ב) ונינידו ונימא כל דפריש מרובא פריש ומאי קושיא והלא כיון דחזינן בשעה שפירש דמתיליד ספקא במקום קביעות הוי כמחצה על מחצה יש לומר דהתם פריך שנעשה בענין זה שלא נראה בשעה שיפרוש וא"ת דהתם משני גזירה שמא יקח מן הקבוע אמאי לא אסרינן הכא נמי גבי נמצא ביד עובד כוכבים משום גזירה שמא יקח מן הקבוע וכ"ת דהתם נמי אם פירשו מעצמם שרו אלא דלכתחלה הוא דאסור לעשות כן גזירה שמא יקח מן הקבוע דא"כ אמאי ירעו עד שיסתאבו כיון דפירשו מעצמם מותרים והא הא דאמרינן התם* כוס של עובד כוכבים שנפל לאוצר מלא כוסות כולן אסורים פירש א' מהם לרבוא ומרבוא לרבוא מותרין למה לי נסערב ברבוא כיון דפירש הוא מותר דמרובו פריש אלא משמע דאסור גזירה שמא יקח מן הקבוע ואין סברא לחלק בין קדשים ועבודת כוכבים לשאר איסורים וי"ל דהכא לא שייך כלל למיגזר שמא יקח מן הקבוע כיון שהאיסור ידוע במקומו ואין חנות המוכרת נבלה מעורבת אלא ידועה במקומה אבל כשהאיסור מעורב אי שרי ליה כי פריש אתי ליקח מן הקבוע ודוקא התם שהאיסור מעורב בהיתר ור"ת היה מתיר כשנכנס זאב בעדר ודרס שנים או שלשה טלאים כל חד וחד מטעם כל דפריש מרובא קפריש ואין נראה אלא דוקא כשהאיסור ידוע כדפירשתי:

אסיק

[ליתא במשנה]

[לקמן נב.]

שקלים פ"ז מ"ב

[דף עד.]

נושא

אמר רב בשר

שנתעלם מן העין אסור

מבנה

△

סדרה של קושיות

ממקורות שמלמדים אותנו

דבשר הנמצא-וכו

שנתעלם מן העין מותר

תת נושא

נסיון להוכיח מתוך

משנה שבשר סובר רב-

דבשר שנתעלם מן

העין אסור

(גם דרב לאו בפירוש

אתמר אלא מכללא

אתמר)

מסורת הש"ס

ב"מ כה:

פסחים ט: נדה יח: כתובות טו:

מכשירין פ"ב [מ"ש פ"ב]

[ע"ל במכשירין]

[illegible]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר רב וכו' מרובא דעלמא וחלפוה ואפילו בבהמה שלימה ותומרא בעלמא הוא כצ"ל והשאר נמחק: (ב) ד"ה הכא וכו' היינו סיפא וכו' ונכבשינהו דניידו:

רבינו גרשום

אי הוות פייסת מינאי כלומר אי הוה עבדת לי ניח נפשא · מפני שוטה זה שעשה שלא כהוגן · כלומר שמכר בשוק טרפה במקום שמוכרין כשרה אנו נאסור כל המקולין אע"ג דטבחי ישראל בשר שנמצא ביד א"י יהא אסור שמכרו לו טרפה: הא לאו הכי אסור כלומר היכא דאיכא טרפה אחת במקולין בשר שנמצא ביד א"י דאיכא למימר דאיתה טרפה מכרו לו והתניא רבי אומר מקולין כו' שאני התם דאיתחזק איסורא כלומר כי איתחזק טרפה במקולין לא אמרי' בשר שנמצא ביד עובד כוכבים מותר: מיתיבי ר' אומר מקולין וטבחי ישראל כו' כלומר והא הכא דנתעלם מן העין ומותר: נמצא ביד עובד כוכבים שאני · כלומר דאמרי' ליה מאן יהיב לך הא בישרא · אי ישראל יהב ליה מותר ואי עובד כוכבים יהיב ליה אסור: ובנמצא הלך אחר הרוב כלומר אע"ג דנתעלם מן העין: ת"ש מצא בה בשר כלומר בעיר מצא הלך אחר הרוב טבחים כלומר כיון דרוב טבחים ישר' מותר ואי מבושל הלך אחר רוב אוכלי בשר כלומר ואם אומות העולם רוב אוכלי בשר הן אסור והא הכא חזינן אם חי הוא הלך אחר רוב הטבחים ואע"פ שנתעלם מן העין · וכי תימא הכא נמי בנמצא ביד עובד כוכבים דהלך אחר רוב טבחים א"כ למה אולינן אחר רוב אוכלי בשר ניחזי אי עובד כוכבים נקיט ליה כלומר אי עובד כוכבים נקיט ליה טרפה ואי ישראל נקיט ליה כשרה · בעומד ורואה כלומר לעולם אימא לך בשר כיון שנתעלם מן העין אסור ואי פרכת והא קא חזינן הכא מצא בה בשר הלך אחר רוב טבחים ורוב טבחי ישראל ומותר בעומד ורואהו משעה שניטל הבשר מן מקולין עד שעה שנפלי ת"ש נמצא בגבולין איברין כו' הכא המשנה בבשר שנמצא בעזרה[איירי]איברין שלימין הרי אלו עולה דודאי כיון דשלימין הן עולה הן שכן מצינו ונתח אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים: חתיכות' של חטאת הן כלומר דחטאת יכולין לחתוך אבר לכמה חתיכות · נמצא בירושלים איברים שלמים כלומר ששלמים היו נאכלין בכל העיר · נמצאו בגבולין איברין נבלות דודאי אם לא היו נבלות לא היו שלימות אלא ודאי נבלות הן והשליכום לאשפה חתיכות מותרות דודאי כשרות היו ונפלו לאת' מכאן דאם לא היו כשרות לא היו חתיכות מ"מ חזינן הכא מצא בגבולין חתיכות מותרות אע"ג דנתעלם מן העין: מידי היא טעמא אלא לרב' כלומר בתחלת ההלכה הא איתמר' עלה רב אמר מותרת כלומר עלה דרב דמותרת משום נבלה דאינה מטמאה במשא אבל אסורה באכילה כיון דנתעלם מן העין: והא דרב לא בפירוש איתמר' כלומר מה דאמר רב אסור כיון דנתעלם מן העין אסור לאו בפירוש איתמר · אמעברא דאישפיא נהר מהלל רישא כלומר רוחץ במים ראש של בהמה ·

יתי